

COVID-19 gerelateerde incidenten Gemeente Amsterdam

FACTSHEET 22 MEI 2020

Om de verspreiding van het coronavirus te beperken, roept de regering burgers op om in de publieke ruimte minstens 1,5 meter afstand te bewaren en om niet in groepen samen te komen. Hoe gaat het met de naleving van deze richtlijnen in Amsterdam? Houden mensen afstand en vermijden ze groepsvorming? Raken mensen eraan gewend en gaan ze het steeds beter doen? Of krijgen ze er genoeg van en worden ze gemakzuchtig? We onderzochten met camerabeelden hoe dit over de afgelopen weken is gegaan.

De 1,5 Barometer

Op zondag 15 maart 2020, aan de vooravond van week 12 werden de maatregelen afgekondigd. Wij laten hier gegevens zien over week 10 t/m 20.

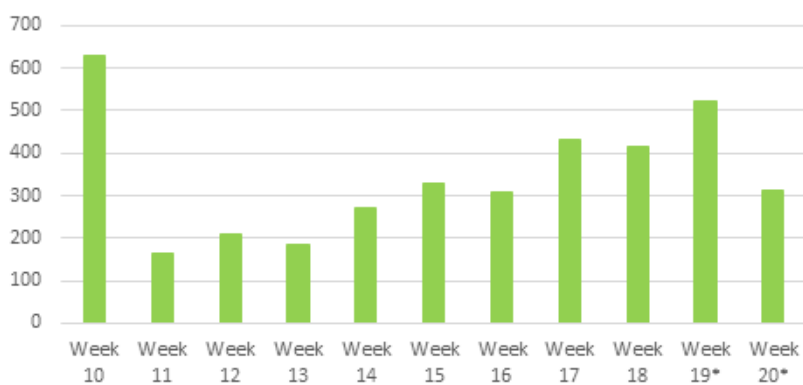
Methoden: Per week zijn dertig minuten aan videobeelden bekeken, gelijk verspreid over drie camera's en twee momenten per week. Deze camera's stonden in Noord, West en Binnenstad Amsterdam. We onderzochten hoe vaak er een 'incident' voorkwam.

Onze definitie van incidenten:

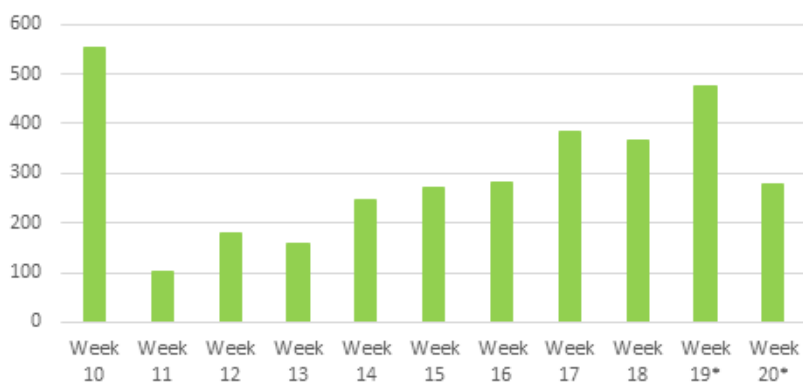
- Mensen houden minder dan 1,5 meter afstand van elkaar *of*
- Drie of meer mensen vormen een groep

Figuur 1 is een weergave van het totaal aantal geobserveerde incidenten. In **Figuur 2** is er bij het aantal geobserveerde incidenten rekening gehouden met situaties waarbij het waarschijnlijk gaat om mensen uit hetzelfde huishouden. Er is daarbij vanuit gegaan dat mensen tot hetzelfde huishouden behoren als zij elkaar aanraken, bijvoorbeeld wanneer ze handen vasthouden. (Deze definitie is aangepast met ingang van de factsheet van 15 mei. In de voorgaande factsheets werden mensen ook tot hetzelfde huishouden gerekend als ze samen kwamen aanlopen.) In **Figuur 3** is te zien hoeveel mensen er op straat waren.

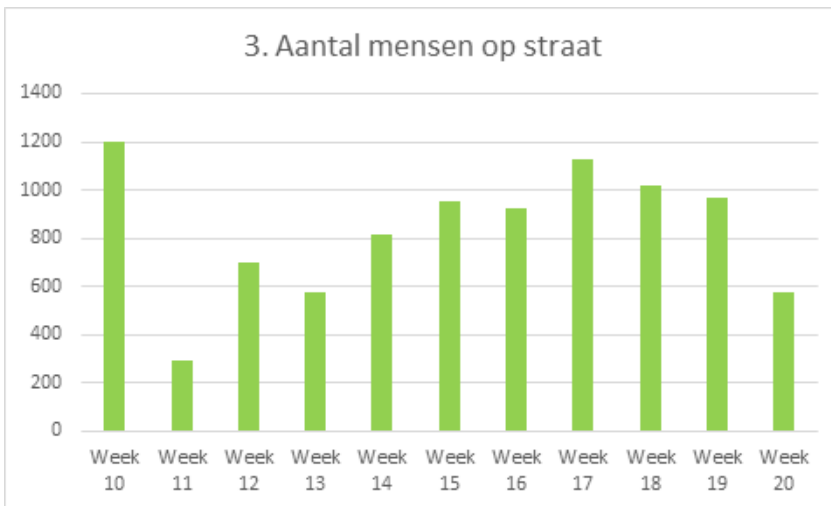
1. COVID-19 incidenten steekproef observaties camerabeelden

2. COVID-19 incidenten steekproef observaties camerabeelden, exclusief huishoudens

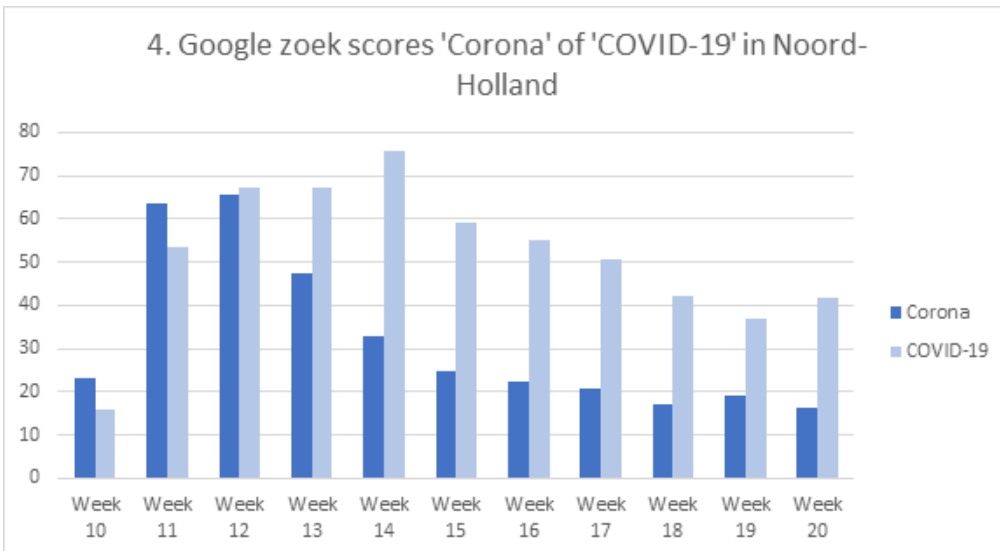
*Cijfers gecorrigeerd voor ontbrekende opnames van één camera

Interpretatie: De maatregelen werden afgekondigd aan de vooravond van week 12. In de figuren is te zien dat er al in week 11 minder mensen op straat waren en dat er minder sprake was van groepsvorming. Het aantal geobserveerde incidenten was ongeveer gelijk in de weken 11, 12 en 13, maar is sindsdien aan het stijgen. Het is opvallend dat het aantal incidenten in week 20 lager is dan het aantal incidenten in de weken ervoor.

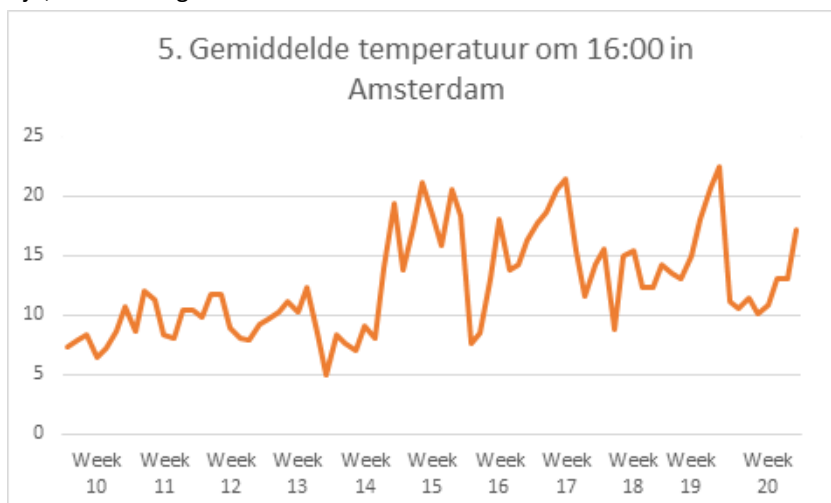
Mogelijke verklaringen voor de geobserveerde stijging in het aantal incidenten

Het is mogelijk dat er onder de inwoners van Amsterdam na verloop van tijd gewenning is opgetreden en dat ze de richtlijnen minder goed naleven. Waar mensen bij het begin van de uitbraak misschien nog extra op hun hoede waren, is de ernst van de situatie ondertussen wellicht wat weggezakt uit het collectieve bewustzijn.

Een soortgelijk patroon is te zien als we kijken naar de zoekgeschiedenis van inwoners uit Noord-Holland: waar in week 11 t/m 14 nog veel werd gegoogled op de termen 'Corona' en 'COVID-19' is dit sindsdien aan het afnemen (Figuur 4). Dat kan er op wijzen dat de zoekinteresse is afgenomen of het kan betekenen dat mensen zich voldoende geïnformeerd voelen.

Een andere mogelijke verklaring voor de toename van het aantal incidenten is dat er eenvoudigweg meer mensen op straat waren, bijvoorbeeld omdat het mooier voorjaarsweer werd. Als er meer mensen op straat zijn, is het lastiger om afstand van elkaar te houden. Om dit te verkennen hebben we aan de hand van video-

beelden geteld hoeveel mensen op straat waren. Dit is weergegeven in Figuur 3. Ook hebben we naar de gemiddelde temperaturen gekeken: sinds begin april (week 14) zijn de temperaturen gestegen (Figuur 5). De wekelijkse veranderingen in het aantal mensen dat op straat was (Figuur 3) en de veranderingen in temperatuur (Figuur 5) volgen inderdaad een soortgelijk patroon als het aantal geobserveerde incidenten (Figuur 1 en 2).

Het is opvallend dat het aantal incidenten in week 20 lager ligt dan in de weken ervoor, maar dit klopt wel met de verlaging in de temperatuur en het aantal mensen dat op straat is in dezelfde week. Dit kan een incidentele dip zijn in een algemeen patroon van stijging. Een alternatieve verklaring is dat het lagere aantal incidenten in week 20 samenhangt met de aangekondigde versoepelingen van de richtlijnen voor sociale afstand. In de persconferentie op 6 mei (week 19) is er niet alleen een routekaart richting versoepeling van maatregelen aangekondigd, maar de premier heeft ook nogmaals benadrukt hoe belangrijk het is dat mensen zich aan de gedragsregels blijven houden. Dit werd genoemd als randvoorwaarde richting verdere versoepeling. Met de aangekondigde 'beloningen' van versoepelde maatregelen in het vooruitzicht hebben mensen iets te verliezen. Dit zou van invloed kunnen zijn op hun bereidheid voor het naleven van de sociale afstand regels.

Onderzoekers: Marie Rosenkrantz Lindegaard, Carlijn van Baak, Lisa van Reemst, Evelien Hoeben en Wim Bernasco

Contactpersoon: Marie Rosenkrantz Lindegaard | MRLindegaard@nscr.nl | 06 4901 8102

NSCR

De Boelelaan 1077
1081 HV Amsterdam

Postadres

Postbus 71304
1008 BH Amsterdam

T 020 598 5239

E nscr@nscr.nl
www.nscr.nl

Het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) is onderdeel van de institutenorganisatie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).